

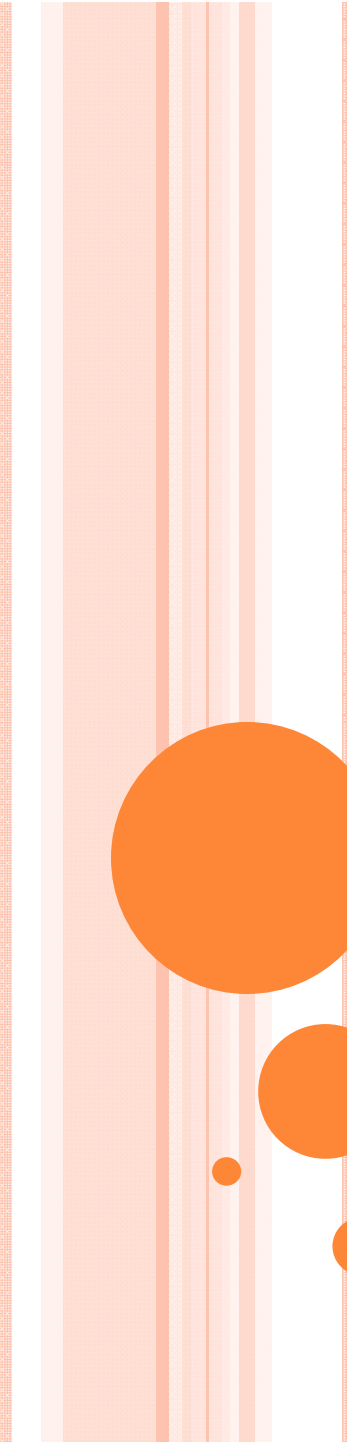
Universiteti AAB

Lenda: Teknologjia elektronike Komerçiale

Ligjerata 6

Ky material është draft fillestar dhe si i tillë mund të ketë gabime eventuale

Vërejtje: Përdorimi i paautorizuar i kësaj ligjërate do të mbrohet me ligj

**RRJETAT VIRTUALE
PRIVATE – VPN DHE
BENEFITET E PERDORIMIT NE
E-COMMERCE**

- “If saving money is wrong,
I don't want to be right...”

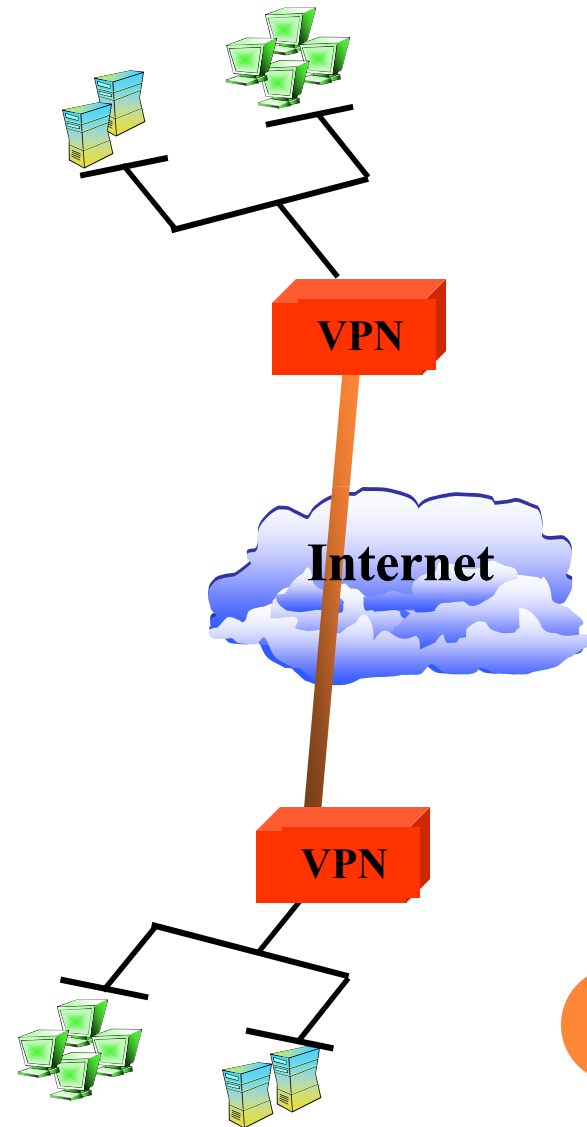
- William Shartner

PERMBAJTJA

- Çka është VPN?
 - Llojet e VPN-ave
 - Përdorimi i VPN-ave?
 - Problemet e VPN-ave
 - Llojet e protokolleve të VPN

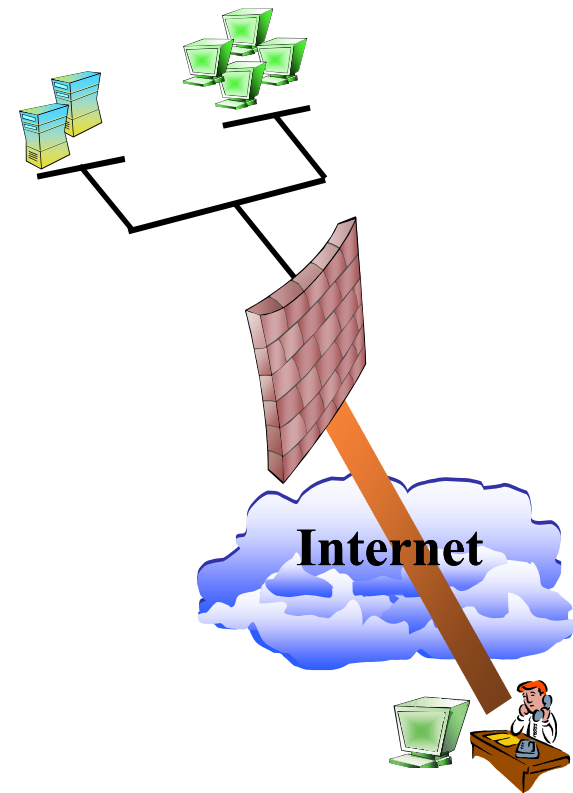
ÇKA ËSHTË VPN?

- VPN është një rrjet që përdor Internetin ose ndonjë shërbim tjetër të rrjetit për transmetimin e të dhënave.
- VPN përfshinë autentifikimin dhe enkriptimin për të mbrojtur integritetin e të dhënave dhe konfidencialitetin.

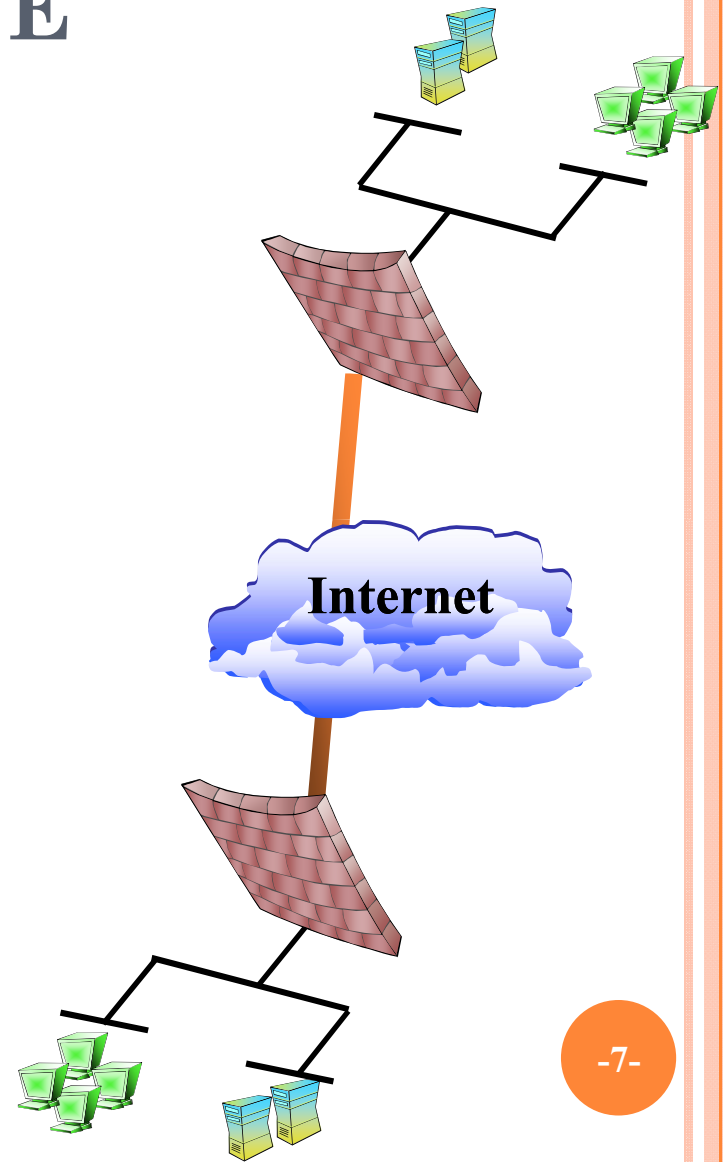
LLOJET E VPN-AVE

- **Remote Access VPN**
 - Ofron qasje ne rrjetin e brendshem te ndonje korporate permes internetit
 - Redukton distancat si dhe koston e perkrahjes teknike

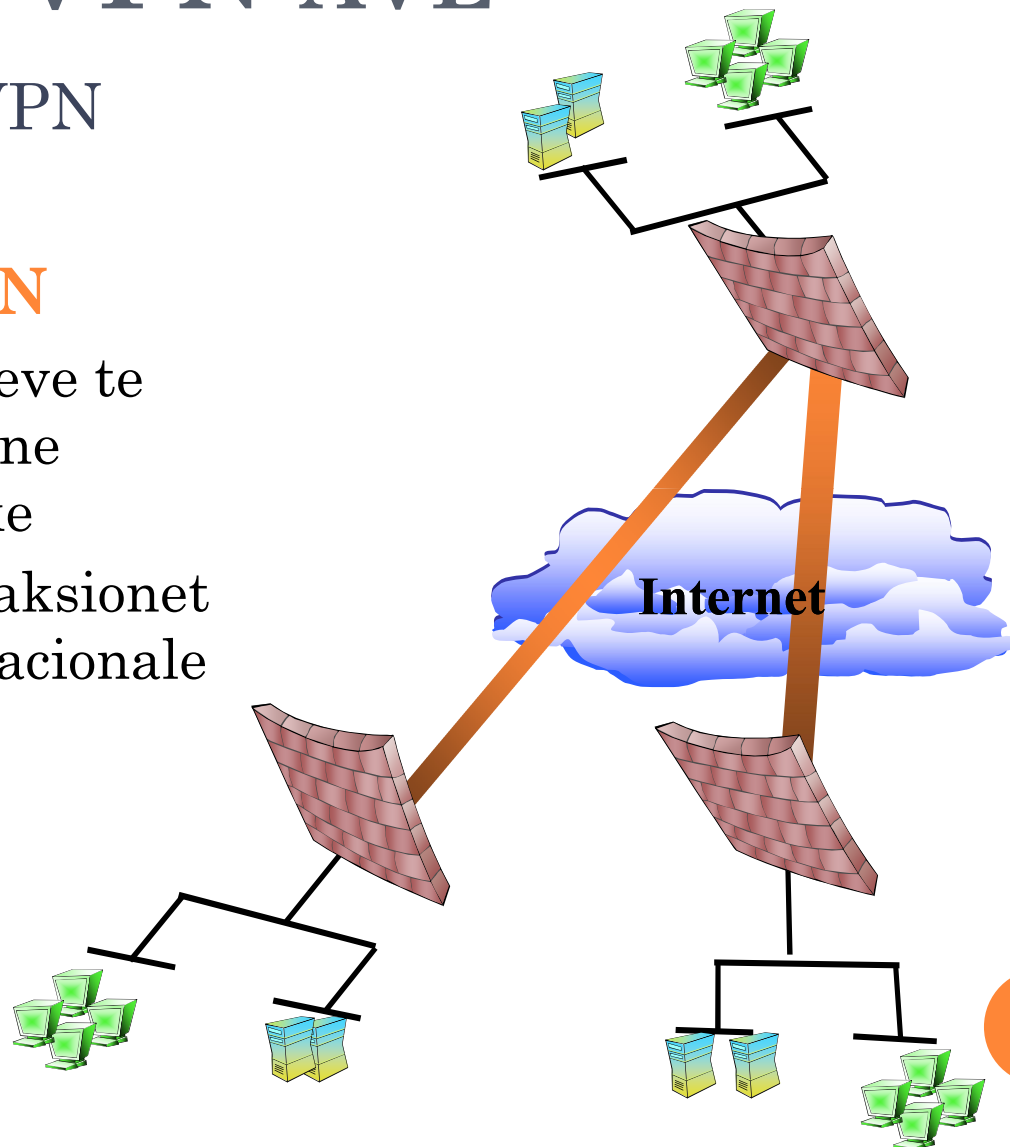
LLOJET E VPN-AVE

- Remote Access VPN
- **Site-to-Site VPN**
 - Lidh shume zyra permes internetit
 - Redukton varshmerite nga FR (Frame relay) dhe nga linjat e huazuara

LLOJET E VPN-AVE

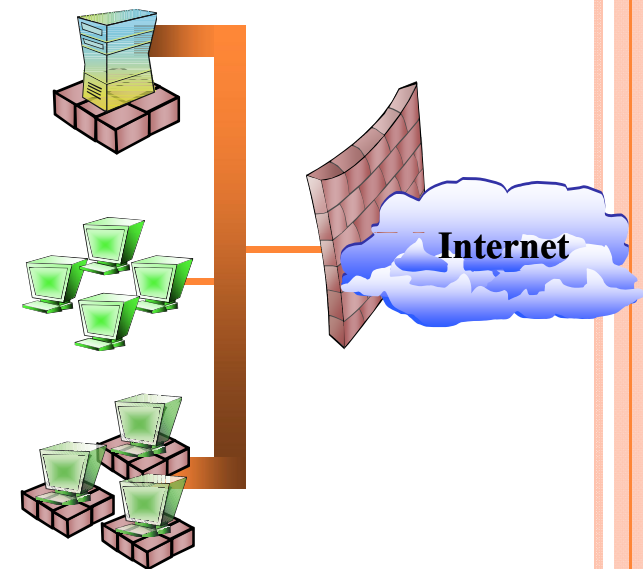
- Remote Access VPN
- Site-to-Site VPN
 - **Extranet VPN**
 - U ofron partnereve te bizneseve qasje ne informata kritike
 - Redukton transaksionet dhe koston operacionale

LLOJET E VPN-AVE

- Remote Access VPN
- Site-to-Site VPN
 - Extranet VPN
 - **Intranet VPN:**

Lidhe qendrat kryesore te korporatave, zyrat qe ndodhen ne largesi, permes nje infrastrukture te perbashket duke perdorur linja te dedikuara

PSE DUHET TE PERDORET VPN NE E-COMMERCE?

- **VPN ofron me shume fleksibilitet**
 - Perdor shume lloje te koneksioneve (kablo, DSL, T1, T3)
 - Ofron linqe te sigurta dhe me kosto te ulet te transmetimit
 - Ofron lehtesira per E-commerce

PSE DUHET TE PERDORET VPN?

- VPN ofron me shume fleksibilitet
- **VPN ofron me shume skalabilitet**
 - Shtimi i sajteve te reja dhe i perdoriesve te ri, mund te behet shume shpejte
 - Ofron mundesine e shkallezimit (scale) te gjerese se brezit, varesisht nga kerkesat e perdoruesve

PSE DUHET TE PERDORET VPN?

- VPN ofron me shume fleksibilitet
- VPN ofron me shume skalabilitet
- **VPN ofron kosto me te ulet**
 - Redukton koston e FR/linjave te huazuara
 - Redukton distancat e largeta
 - Redukton koston e pajisjeve
 - Redukton trajnimet dhe perkrahjen teknike

DISAVANTAZHET E VPN

- Me pak gjerësi e brezit ne dispozicion
- Qasje inkonsistente nga distanca
- Nuk ofrohet qasje ne rrjet, nëse interneti nuk funksionon

INTERNET PROTOCOL SECURITY (IPSEC)

- Protokoll i shtresës se 3-te per qasje nga distanca, intranet dhe extranet VPN
 - Standard i internetit per VPN
 - Ofron enkriptim fleksibil dhe autentifikim te mesazhit/integritet

ENKRIPTIMI

- Perdoret per te konvertuar te dhenat ne nje kod sekret per tu transmetuar neper nje rrjet te besueshem

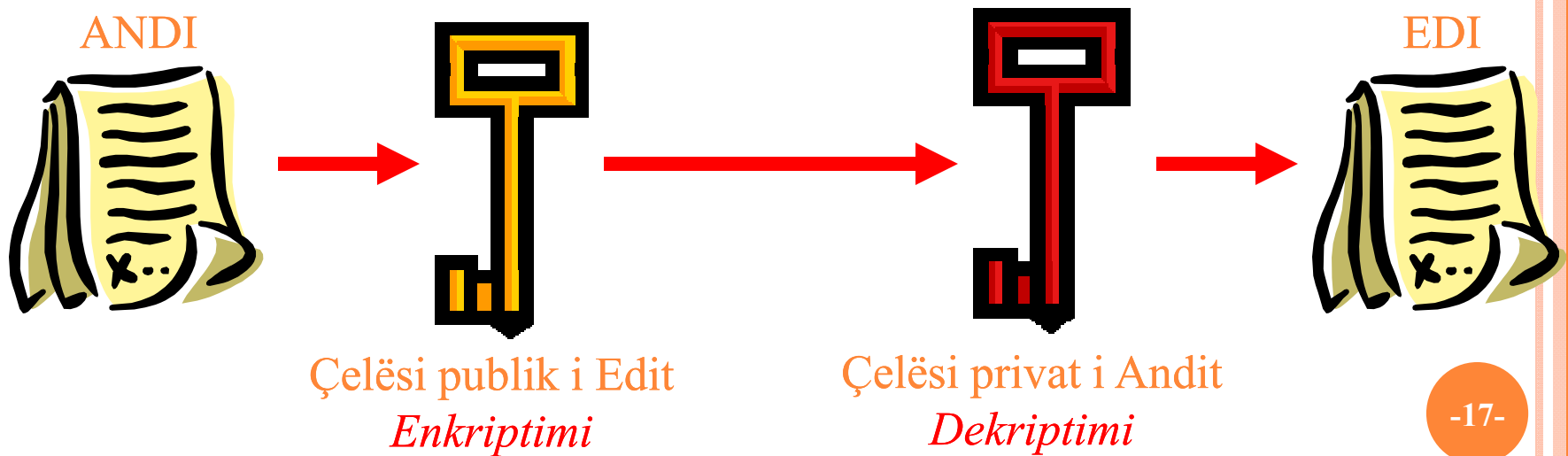
ENKRIPTIMI SIMETRIK

- I njëjti çelës përdoret për enkriptim dhe dekriptim të të dhënave
- Me i shpejte sesa enkriptimi asimetrik
- Përdoret nga IPsec për të enkriptuar të dhënat
- Shembuj: DES, 3DES, RC5

ENKRIPTIMI ASIMETRIK

- Përdoren çelësa të ndryshëm për enkriptim dhe dekriptim (nje publik, nje privat)
- Nuk ofron integritet të të dhënave
- Shembuj: RSA, DSA, SHA-1, MD-5

INDUSTRITE QE MUND TA PERDORIN VPN-IN

- ❑ **Sherbimet shendetesore:** mundeson transferin konfidencial te te dhenave te pacienteve brenda sherbimeve spitalore.
- ❑ **Banka/financa:** u mundeson nje transfer te sigurte brenda departamenteve dhe degeve te ndryshme te bankave
- ❑ **Bizneset:** komunikimi ndermjet punetoreve qe ndodhen ne distanca te medha, mund te behet shume lehte dhe eshte shume i sigurte.
- Etj ...

REFERENCAT

www.vpnc.org/vpn-technologies.pdf

www.adtran.com/

www.cisco.com/ipsec_wp.htm

www.computerworld.com

www.findvpn.com

FALEMINDERIT!